

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์กลอนเพลงยาวสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367-2394)

ชื่อผู้เขียน นางสาวพรพิมล วิจารณ์

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา ไทยศึกษา

ปีการศึกษา 2549

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันโท วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์
3. อาจารย์พรทิพย์ วนรัฐกาล

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลอนเพลงยาวสมัยรัชกาลที่ 3 กับศาสตร์ต่าง ๆ คือ ด้านสังคมวิทยา คติชนวิทยา และจิตวิทยา (2) วิเคราะห์กลอนเพลงยาวสมัยรัชกาลที่ 3 ในด้านวรรณศิลป์ โดยเสนอ ผลการศึกษาเป็นเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลของการศึกษาพบว่า กลอนเพลงยาวในสมัยรัชกาลที่ 3 เป็นกระจกสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สภาพสังคมในราชสำนัก สภาพสังคมทั่วไป รวมถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในสมัยนั้น ทางด้านเศรษฐกิจกลอนเพลงยาวแสดงให้เห็นว่าในสมัยรัชกาลที่ 3 มีการค้าขายกับต่างประเทศและได้ปรับปรุงระบบการเก็บภาษีอากร นอกจากนี้กลอนเพลงยาวสมัยรัชกาลที่ 3 ยังสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมด้านอาหาร การแต่งกาย ทรงผม การถนอมรักษาผ้า การเสริมแต่งใบหน้าและร่างกายให้งดงาม รวมทั้งวัฒนธรรมการกินหมากของคนไทย

ด้านสภาพสังคมได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเหล่านางใน และสภาพสังคมทั่วไป ที่มีชาวต่างชาติหลายเชื้อชาติเข้ามาอาศัยและทำมาหากินอยู่ใน

ประเทศโดยเฉพาะคนจีน จึงทำให้เกิดสถาปัตยกรรมจีน ที่เรียกว่า “เก๋ง” ขึ้น สภาพบ้านเมืองในสมัยนั้น ได้มีการทำนุบำรุงให้มีความแข็งแรงป้องกันข้าศึกได้และสวยงาม ในสมัยรัชกาลที่ 3 มีเหตุการณ์สำคัญที่ปรากฏในกลอนเพลงยาว คือ ข้าวยากหมากแพง น้ำท่วม ไฟไหม้ โรคระบาด เป็นต้น ทางด้านการรักษาโรคมีการใช้ยานัตถ์ ยาลูกกลอน และมีการทำฟันปลอมจากไม้ชนิดต่าง ๆ

นอกจากนี้กลอนเพลงยาวสมัยรัชกาลที่ 3 ยังสัมพันธ์กับคติชนวิทยา เนื่องจากเนื้อหาได้สะท้อนความเชื่อและค่านิยมของคนในสมัยนั้น ได้แก่ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูต ผี ปีศาจ ความเชื่อทางไสยศาสตร์และความเชื่อทางศาสนาพุทธ ด้านค่านิยม ได้แก่ ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และเจ้านาย ความซื่อสัตย์ การให้ความ สำคัญกับคำพูด ความกตัญญู ความอ่อนน้อมถ่อมตน อำนาจศถาบรรดาศักดิ์ การยก ลูกสาวให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และการศึกษาเล่าเรียน

ศาสตร์อีกประเภทหนึ่งที่สัมพันธ์กับกลอนเพลงยาวสมัยรัชกาลที่ 3 คือ ด้านจิตวิทยา พบว่าในพระคำหมั่ของเจ้านายชั้นสูงมีการเล่นเพื่อนของนางใน ซึ่งถือว่าเป็นความผิดปกติทางเพศประเภทหลงรักคนที่เป็นเพศเดียวกัน

ส่วนการวิเคราะห์กลอนเพลงยาวในแง่วรรณศิลป์ พบว่ากวีมีการใช้วรรณศิลป์เพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ ทำให้เกิดความนึกคิดและจินตนาการโดยนำโวหารมาใช้ในการประพันธ์ ทั้งยังมีการแสดงออกเพื่อให้เห็นภาพตามคำบรรยาย ทำให้เห็นการเคลื่อนไหวหรือนาฏการ เผยให้เห็นบุคลิกหรือนิสัยใจคอของตัวละครในเรื่อง ช่วยให้เกิดความหยั่งเห็น และแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพของผู้แต่ง

อนึ่งด้านท่วงทำนองการแต่ง พบว่ากวีมีการเลือกใช้คำและเล่นคำเพื่อให้อ่านเกิดจินตภาพ ทางด้านกลวิธีในการแต่งมีการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา การเสนอบุคลิกเด่นของบุคคลและการเสนอเหตุการณ์ที่น่าสนใจ รวมทั้งมีการสร้างบรรยากาศเพื่อให้อ่านเกิดความประทับใจ ด้านองค์ประกอบของกลอนเพลงยาวทั้งรูปแบบ เนื้อหาและศิลปะการประพันธ์สอดคล้องกลมกลืนกัน ทำให้กลอนเพลงยาวสมัยรัชกาลที่ 3 มีความน่าสนใจ ไพเราะ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจัดเป็นวรรณกรรมแหวกขนบและ เป็นหัวใจของวรรณกรรมอีกยุคสมัยหนึ่ง

ABSTRACT

Thesis Title	An Analysis of “Phlaeng Yao” Thai Poems during the Reign of King Rama III (B.E. 2367-2394)
Student’s Name	Miss Pornpimon Wisankanchana
Degree Sought	Master of Arts
Major	Thai Studies
Academic Year	2006

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Wirote Phadungsoondararak	Chairperson
2. Assoc. Prof. Praphon Ruangnarong	
3. Miss Porntip Wanaratikarn	

The purposes of this thesis were (1) to analyze the relationship between “Phlaeng Yao” Thai poems during the reign of King Rama III and other sciences, namely, social science, folklore science and psychology and (2) to analyze the Thai poems in terms of literary art by presenting the findings in an analytical description.

It was found that the “Phlaeng Yao” reflected the economic, cultural and social conditions of the royal court, in addition to the society in general, beliefs and social values of that period. As for the economy, the poems described trade with foreign countries during King Rama III’s reign and the improvements on taxation. The poems, moreover, depicted the culinary arts,

clothing, hairstyles, fabric treatment, facial make-up, body fitness and betel nut chewing habits of that time.

In terms of society, they described the lifestyle of ladies in waiting living in the royal palaces and the social conditions in general. At that time, there were many foreigners settling down in Thailand, particularly the Chinese. The Chinese brought with them an architectural design called “Keng”. The military system had also been improved so that the country was able to defend itself and the country was also improved aesthetically in terms of buildings and landscape. There were many important topics and events mentioned in the poems such as poverty, floods, fires and plagues. With regard to medicine, a snuff and a bolus (an herbal medicine in the form of a ball for swallowing) were used to treat certain diseases. The making of dentures from many kinds of wood was also mentioned.

The poems also have relation to the folklore science because they described the beliefs and the social values of people during that time. Such beliefs were the beliefs in sacred objects, ghosts, superstitions and Buddhism. As for social values, the people had faith in their king and the royal family, as well as attributes such as honesty, keeping one’s word, gratitude, humbleness and social status. Most people were willing to marry off their daughters to senior government officers and believed they should provide their children with education.

Another related science was psychology. In high-ranking royal members’ residences homosexual actions were witnessed among ladies in

waiting. This was considered a kind of malfunction of the mind.

As for literary art, the poets used words that induced movements, visuals in the readers' mind. The writings also revealed the characters' personalities; as a result, the readers could better understand the poems and the poems reflected the poets' personalities.

As for the style of writing, the poets chose words that inspired the readers' imaginations. The stories were conducted chronologically. The main characters and interesting events were highlighted. The introductory part was exciting and interesting to arouse the readers' feelings. The patterns, contents and style of writing were in harmony so the "Phlaeng Yao" during the reign of King Rama III was interesting, beautifully written and unique. These poems were considered to be another genre in literature which did not follow the conventions of traditional poems and they showed a transition of a new literature.